

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

การศึกษาในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการผลิตและการตลาดของลำไยในจังหวัดเชียงใหม่ รวมทั้งการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของการผลิตและการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความไม่มีประสิทธิภาพในการผลิตลำไยในจังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้ข้อมูลภาคตัดขวาง (Cross Section Data) ซึ่งทำการสำรวจเกษตรกรชาวสวนลำไยในจังหวัดเชียงใหม่ รวม 17 อำเภอ จำนวน 360 ราย ในปีการผลิต 2549

เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชายถึงร้อยละ 87.20 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 50 – 59 ปี คิดเป็นร้อยละ 39.70 ด้านการศึกษาพบว่า เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 65.80 มีการประกอบอาชีพในการปลูกลำไยเป็นอาชีพหลัก คิดเป็นร้อยละ 76.40 และเกษตรกรมีประสบการณ์ในการปลูกลำไยเฉลี่ย 20.44 ปี

เกษตรกรชาวสวนลำไยจังหวัดเชียงใหม่ส่วนใหญ่ทำการผลิตเฉพาะลำไยในฤดูอย่างเดียว คิดเป็นร้อยละ 69.17 และมีพื้นที่ปลูกลำไยเฉลี่ย 6.67 ไร่ต่อราย ด้านลักษณะการปลูกลำไยในภาพรวมพบว่า พื้นที่สำรวจส่วนใหญ่ ร้อยละ 79.20 มีการปลูกในลักษณะสวนใหม่ โดยมีลักษณะการวางแผนการปลูกและมีการจัดการที่ดี เกษตรกรใช้แรงงานในการผลิตเฉลี่ยเท่ากับ 154.42 manday ต่อไร่ ใช้ปุ๋ยอินทรีย์เฉลี่ยเท่ากับ 376.53 กิโลกรัมต่อไร่ ใช้ปุ๋ยเคมีเฉลี่ยเท่ากับ 69.46 กิโลกรัมต่อไร่ ใช้สารกำจัดแมลงเฉลี่ยเท่ากับ 563.36 ลิตรต่อไร่ (สารเคมีที่ละลายในน้ำ) ใช้สารโปแตสเซียมโครเรตเฉลี่ยเท่ากับ 6.66 กิโลกรัมต่อไร่ และเกษตรกรส่วนใหญ่ได้รับการรับรองมาตรฐานการจัดการทางการเกษตรที่ดี (GAP) ประมาณร้อยละ 59.44 ของพื้นที่สำรวจ นอกจากนี้ในรอบ 3 ปีที่ผ่านมา เกษตรกรชาวสวนลำไยได้เข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการผลิตและการตลาดลำไย ประมาณร้อยละ 78.10

ในการศึกษาต้นทุนการผลิตลำไยของกลุ่มตัวอย่างเกษตรกรชาวสวนลำไยในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า เกษตรกรมีต้นทุนในการผลิตลำไยเฉลี่ย 9,316.63 บาทต่อไร่ โดยต้นทุนที่เป็นตัวเงินประมาณ 6,711.94 บาทต่อไร่ เป็นต้นทุนที่ไม่ได้จ่ายเป็นตัวเงิน คิดเป็นประมาณ 2,604.69 บาท

ด้านการตลาดของลำไย พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ขายผลผลิตลำไยสด เพื่อบริโภคในประเทศ คิดเป็นร้อยละ 57.32 ที่เหลือส่งออกร้อยละ 42.68 โดยแหล่งรับซื้อผลผลิตลำไยที่สำคัญ ได้แก่ พ่อค้าท้องถิ่น รองลงมาคือห้างหรือจตุรัสซิว ทั้งนี้เนื่องจากมีความคุ้นเคยกัน ขายกันปกติ และใกล้ชิด จากการสำรวจรายได้จากการผลิตลำไยของกลุ่มตัวอย่างเกษตรกรชาวสวนลำไยในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า เกษตรกรมีรายได้เฉลี่ยประมาณ 10,202.47 บาทต่อไร่ โดยขายลำไยสดได้ในราคาเฉลี่ยประมาณ 10.29 บาทต่อกิโลกรัม สำหรับผลตอบแทนของการผลิตลำไยของเกษตรกร พบว่า ผลตอบแทนสุทธิของการผลิตลำไย ประมาณ 885.84 บาทต่อไร่ (เมื่อคำนวณจากต้นทุนรวม) หรือคิดเป็นประมาณร้อยละ 8.68 ของรายได้เฉลี่ย

เมื่อทำการประมาณสมการการผลิตจากฟังก์ชันพหุคูณแบบเชิงเส้น พบว่า ขนาดของพื้นที่ปลูกลำไย แรงงานที่ใช้ในการผลิต การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ การใช้ปุ๋ยเคมี การใช้สารเคมี กำจัดแมลง และการใช้สารโปแตสเซียมโครเรต มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับปริมาณผลผลิตลำไย โดยถ้าเพิ่มขนาดของพื้นที่ปลูกลำไยขึ้นร้อยละ 1 จะทำให้ปริมาณผลผลิตลำไยเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.3439 ถ้าเพิ่มแรงงานที่ใช้ในการผลิตร้อยละ 1 จะทำให้ปริมาณผลผลิตลำไยเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.1139 ถ้าเพิ่มการใช้ปุ๋ยเคมีร้อยละ 1 จะทำให้ปริมาณผลผลิตลำไยเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.1241 ถ้าเกษตรกรใช้สารกำจัดแมลงเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะทำให้ปริมาณผลผลิตลำไยเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.2397 และถ้าเกษตรกรเพิ่มการใช้สารโปแตสเซียมโครเรตร้อยละ 1 จะทำให้ปริมาณผลผลิตลำไยเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.0109

ในการวิเคราะห์ประสิทธิภาพทางเทคนิคการผลิตลำไยในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ระดับประสิทธิภาพทางเทคนิคของการผลิตลำไยในจังหวัดเชียงใหม่ของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างเฉลี่ยมีค่าเท่ากับ 0.7396 ซึ่งระดับประสิทธิภาพทางเทคนิคของการผลิตลำไยในจังหวัดเชียงใหม่ มีค่าสูงสุดเท่ากับ 0.9010 และระดับประสิทธิภาพทางเทคนิคของการผลิตลำไยในจังหวัดเชียงใหม่ มีค่าต่ำสุดเท่ากับ 0.4153 เมื่อพิจารณาระดับประสิทธิภาพทางเทคนิคของการผลิตลำไยในจังหวัดเชียงใหม่ตามระดับต่ำ ระดับปานกลาง และระดับสูง พบว่า กลุ่มตัวอย่างเกษตรกรผู้ผลิตลำไยในจังหวัดเชียงใหม่ส่วนใหญ่มีประสิทธิภาพทางเทคนิคการผลิตอยู่ในระดับปานกลางมากที่สุด คือมีประสิทธิภาพทางเทคนิคอยู่ระหว่าง 0.50 - 0.80 จำนวน 262 ราย คิดเป็นร้อยละ 83.17 รองลงมา คือเกษตรกรผู้ผลิตลำไยในจังหวัดเชียงใหม่ มีระดับประสิทธิภาพทางเทคนิคอยู่ในระดับสูง มีค่าประสิทธิภาพมากกว่า 0.80 จำนวน 49 ราย คิดเป็นร้อยละ 15.56 และสุดท้ายเกษตรกรผู้ผลิตลำไยในจังหวัดเชียงใหม่ที่มีระดับประสิทธิภาพทางเทคนิคอยู่ในระดับต่ำ ซึ่งมีค่าประสิทธิภาพน้อยกว่า 0.50 จำนวน 4 ราย คิดเป็นร้อยละ 1.27

ส่วนผลการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความไม่มีประสิทธิภาพทางเทคนิคของการผลิตลำไย ในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า เกษตรกรผู้ผลิตลำไยที่ได้รับมาตรฐานการผลิต (GAP) และได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการผลิตลำไย ส่งผลให้ความไม่มีประสิทธิภาพทางเทคนิคของการผลิตลำไย ลดลง โดยเกษตรกรผู้ผลิตลำไยในจังหวัดเชียงใหม่ที่ได้รับมาตรฐานการผลิต (GAP) จะได้รับการตรวจสอบรับรองโดยหน่วยรับรองที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้อง และจะรับรองได้ก็ต่อเมื่อเกษตรกรมีการปฏิบัติตามมาตรฐานการผลิตตามระบบการจัดการคุณภาพ GAP เท่านั้น จึงส่งผลให้เกษตรกรมีระบบการผลิตลำไยที่ดีขึ้นส่งผลให้ความไม่มีประสิทธิภาพทางการผลิตลดลง ส่วนการเข้าฝึกอบรมเกี่ยวกับการผลิตลำไย จะทำให้เกษตรกรมีความรู้และความเข้าใจในการผลิตลำไยเพื่อให้เกิดความมีประสิทธิภาพในการผลิตมากที่สุด และสามารถพัฒนาความรู้ที่มีอยู่ปรับใช้กับการผลิตลำไยให้มีประสิทธิภาพได้

5.2 ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาที่สามารถจัดทำเป็นข้อเสนอแนะเพื่อเพิ่มปริมาณผลผลิตและประสิทธิภาพทางเทคนิคของการผลิตลำไยในจังหวัดเชียงใหม่ได้ดังนี้

1) จากผลการศึกษา ถ้าเกษตรกรมีการเพิ่มปัจจัยการผลิต ได้แก่ แรงงานที่ใช้ในการผลิต การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ การใช้ปุ๋ยเคมี การใช้สารเคมีกำจัดแมลง และการใช้สารโปแตสเซียมโครเรต จะส่งผลให้ปริมาณผลผลิตลำไยเพิ่มขึ้น ซึ่งการเพิ่มปัจจัยการผลิตดังกล่าวเกษตรกรควรมีการเพิ่มปริมาณปัจจัยการผลิตในปริมาณที่เหมาะสม เนื่องจากถ้ามีการเพิ่มปัจจัยการผลิตเข้าไปมากเกินไป จะส่งผลให้ผลผลิตลำไยที่ได้เพิ่มขึ้นในอัตราที่ลดลงตามกฎแห่งการลดน้อยถอยลงของผลได้ (Law of Diminishing Return)

2) การที่เกษตรกรได้เข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการผลิตลำไย จะส่งผลให้เกษตรกรมีความรู้เกี่ยวกับการผลิตลำไยมากขึ้น ทั้งในด้านการเพาะปลูก การดูแลบำรุงรักษา การกำจัดโรคและแมลงศัตรูลำไย รวมถึงการใช้สารเคมีในการผลิตลำไยที่ถูกต้องเหมาะสม ซึ่งจะส่งผลให้เกษตรกรมีระบบการผลิตลำไยที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3) การใช้ปุ๋ยเคมีและสารเคมีกำจัดแมลง เป็นปัจจัยสำคัญในการผลิตลำไย ซึ่งจะส่งผลต่อปริมาณผลผลิต แต่หากมีการใช้ปัจจัยการผลิตดังกล่าวมากเกินไปจะทำให้เกษตรกรสิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย ซึ่งจากผลการศึกษากล่าวถึงต้นทุนในการผลิตลำไยค่อนข้างสูง ดังนั้น ในระยะยาวเกษตรกรควรหาวิธีการลดต้นทุน โดยการใช้ปุ๋ยอินทรีย์และสารกำจัดแมลงที่มาจากธรรมชาติ ซึ่งจากการศึกษาการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ของเกษตรกรจะส่งผลให้ปริมาณผลผลิตลำไยเพิ่มขึ้นได้เช่นกัน